

Cuprins

Abrevieri	5
Capitolul I. Noțiuni introductive privind tratamentul legal aplicabil profesioniștilor aflați în dificultate financiară	7
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	<i>7</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Evoluția istorică a reglementării falimentului.....</i>	<i>10</i>
2.1. Din perioada antică și până în epoca modernă.....	10
2.2. Istoricul falimentului în dreptul românesc.....	14
Capitolul II. Caracterizarea generală a procedurilor de prevenire a insolvenței	29
<i>Secțiunea 1. Noțiuni generale</i>	<i>29</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Reguli comune privind procedurile de prevenire a insolvenței</i>	<i>45</i>
2.1. Scopul procedurilor de prevenție.....	45
2.2. Principiile procedurilor de prevenire a insolvenței	47
2.3. Participanții la procedurile de prevenire a insolvenței	67
2.3.1. Profesioniștii	72
2.3.2. Neprofesioniștii.....	151
2.4. Organele care aplică procedura și atribuțiile lor	152
2.4.1. Președintele tribunalului	152
2.4.2. Judecătorul-sindic	154
2.4.3. Mandatarul ad-hoc și administratorul concordatar	166
2.5. Jurisdicția procedurilor de prevenire a insolvenței.....	174
Capitolul III. Mandatul ad-hoc.....	185
<i>Secțiunea 1. Definiția mandatului ad-hoc.....</i>	<i>185</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterile juridice ale mandatului ad-hoc.....</i>	<i>188</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Procedura de numire a mandatului ad-hoc.....</i>	<i>189</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Conținutul mandatului ad-hoc</i>	<i>193</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Încetarea procedurii de mandat ad-hoc</i>	<i>199</i>

Capitolul IV. Concordatul preventiv	207
<i>Secțiunea 1. Definiția concordatului preventiv</i>	<i>207</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterile juridice ale concordatului preventiv...</i>	<i>211</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Participanții la procedura concordatului preventiv</i>	<i>213</i>
3.1. Debitorul – subiect al procedurii de concordat preventiv.....	214
3.2. Judecătorul-sindic	217
3.3. Administratorul concordatar	218
3.4. Adunarea creditorilor concordatari	220
3.5. Reprezentantul creditorilor concordatari	226
<i>Secțiunea a 4-a. Deschiderea procedurii de concordat preventiv.....</i>	<i>227</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Încheierea și omologarea concordatului preventiv</i>	<i>243</i>
5.1. Încheierea contractului de concordat preventiv.....	243
5.2. Omologarea concordatului preventiv	247
<i>Secțiunea a 6-a. Închiderea procedurii concordatului preventiv.....</i>	<i>266</i>
6.1. Finalizarea cu succes a concordatului preventiv	266
6.2. Imposibilitatea realizării obiectivelor concordatului din motive neimputabile debitorului	268
6.3. Anularea concordatului preventiv	270
6.4. Rezoluțiunea concordatului preventiv.....	274
Capitolul V. Jurisprudență națională referitoare la mandatul ad-hoc și concordatul preventiv.....	282
Bibliografie.....	307

Csaba Bela Nász

**PROCEDURILE DE PREVENIRE
A INSOLVENȚEI**

BIBLIOTECA DREPTUL INSOLVENȚEI
coordonată de
Nicoleta ȚĂNDĂREANU și Florin MOȚIU

Biblioteca **Dreptul insolvenței** este un proiect dezvoltat de Editura UNIVERSUL JURIDIC în parteneriat cu INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU PREGĂTIREA PRACTICIENILOR ÎN INSOLVENȚĂ.

NÁSZ, CSABA BELA

- ❑ **Studii:** Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Master în Drept, specializarea Dreptul afacerilor (2005-2007); Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Doctor în Drept, specializarea Drept comercial, titlul tezei: „Deschiderea procedurii insolvenței” (2006-2009).
- ❑ **Activitate profesională:** președinte la Judecătoria Sânnicolau Mare (2013-prezent); formator la Institutul Național al Magistraturii (2012-prezent); lector universitar în cadrul Universității de Vest din Timișoara, titularul disciplinelor Drept comercial și Dreptul afacerilor – Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor –, titularul disciplinei Teoria și practica dreptului comercial și cotitular al disciplinei Dreptul insolvenței – Facultatea de Drept și Științe Administrative (2011-prezent).
- ❑ **Activitate științifică:** 53 de articole și studii de jurisprudență publicate în reviste științifice cu prestigiu recunoscut în materie comercială și în materia insolvenței publicate în Revista Phoenix, Revista de Drept Comercial, Curierul Judiciar, Pandectele Române; cursuri universitare, monografii, îndrumare practice, coautor al lucrării *Tratat practic de insolvență* (R. Bufan, A. Buta, Fl. Moțiu ș.a.), Ed. Hamangiu, București, 2014.
- ❑ **Recunoaștere științifică:** colaborator principal al Revistei de Drept Comercial, serie nouă, Ed. Lumina Lex, București, 2009-2013; corespondent permanent al publicației lunare Buletinul Curților de Apel, Ed. C.H. Beck, București, 2007-2013; diplomă de excelență acordată de președintele Curții de Apel Timișoara în anul 2008 pentru contribuția adusă la popularizarea jurisprudenței acestei instanțe.

Csaba Bela Nász

**PROCEDURILE DE PREVENIRE
A INSOLVENȚEI**

Universul Juridic
București
-2015-

Abrevieri

alin.	alineat
ANEVAR	Asociația Națională a Evaluatorilor din România
<i>apud</i>	citat după
art.	articol
BCA	Buletinul Curților de Apel
BJ	Buletinul Jurisprudenței. Repertoriu anual
BJ. CD	Buletinul Jurisprudenței. Culegere de decizii
BJ. CPJ	Buletinul Jurisprudenței. Culegere de practică judiciară
BPI	Buletinul procedurilor de insolvență
C. Ap.	Curtea de Apel
C. civ. anterior	Codul civil din 1864
C. civ.	Codul civil în vigoare
C. com.	Codul comercial
C. fisc.	Codul fiscal
C. pen.	Codul penal în vigoare
C. pr. civ. anterior	Codul de procedură civilă din 1865
C. pr. civ.	Codul de procedură civilă în vigoare
C. pr. pen.	Codul de procedură penală în vigoare
c.	contra
CIF	cod de înregistrare fiscală
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
Constituție	Constituția României
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
dec. civ.	decizie civilă
dec. com.	decizie comercială
dec.	decizie
Dreptul	Revista „Dreptul” – serie nouă
Ed.	Editura
ed.	ediția
etc.	et caetera („și celelalte”)

H.G.	Hotărârea Guvernului României
<i>ibidem</i>	în același loc
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
<i>idem</i>	același autor
infra	mai jos
JOUE	Jurnalul Oficial al Uniunii Europene
LGDJ	Librairie générale de droit et de jurisprudence
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
n.n.	nota noastră (a autorului)
nr.	numărul
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p.	pagina
pct.	punctul
PFA	persoană fizică autorizată
PIB	produsul intern brut
pp.	paginile
PR	„Pandectele Române” – Repertoriu de jurisprudență, doctrină și legislație – serie nouă
RDC	„Revista de drept comercial” – serie nouă
RRDA	„Revista română de drept al afacerilor”
RRDC	„Revista română de drept comunitar”
s. civ. cont. adm.	secția civilă și de contencios administrativ
s. com. cont. adm. fisc.	secția comercială și de contencios administrativ și fiscal
s. com.	secția comercială
s.n.	sublinierea noastră
sent. civ.	sentință civilă
sent. com.	sentință comercială
sent.	sentință
supra	mai sus
ș.a.	și altele (alții)
t.	tomul
Trib. Com.	Tribunalul Comercial
Trib.	Tribunalul
TVA	taxa pe valoare adăugată
urm.	următoarele
vol.	volumul

CAPITOLUL I

Noțiuni introductive privind tratamentul legal aplicabil profesioniștilor aflați în dificultate financiară

Secțiunea 1

Considerații generale

Din punct de vedere etimologic, noțiunea de „comerț” derivă din latinescul *commercium*, care este rezultatul juxtapunerii cuvintelor *cum* și *merx*, însemnând „cu marfă”, adică operațiuni cu mărfuri.

Dacă în sens economic comerțul înseamnă activitatea de interpunere în circulația mărfurilor de la producători la beneficiarii finali, în accepțiunea juridică noțiunea are un conținut mult mai larg, cuprinzând, pe lângă aceasta, și operațiunile de producere a mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii.

Cât timp a fost în vigoare Codul comercial român de la 1887¹, semnificația juridică a noțiunii de „comerț” avea la bază dispozițiile art. 3 din acest cod, care enumera, cu titlu exemplificativ, principalele fapte de comerț (20 la număr). Acestea erau denumite în doctrină ca fiind fapte obiective de comerț pentru că legiuitorul le-a considerat comerciale datorită naturii lor și pentru motive de ordine publică.

Orice persoană era liberă să săvârșească ori să nu săvârșească asemenea acte sau operațiuni, dar, dacă le săvârșea, atunci ea intra sub incidența legilor comerciale. Totodată, prin art. 7 C. com., se definea calitatea de comerciant și, implicit, limitele aplicării legii comerciale persoanelor care aveau calitatea de comerciant. Mai exista și un art. 4, care statua că „se socotesc, afară de acestea (adică de cele prevăzute de

¹ Codul comercial român, publicat în M. Of. nr. 31 din 10 mai 1887, intrat în vigoare la 1 septembrie 1887, a fost abrogat, în cea mai mare parte, de Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (publicată în M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011).

art. 3 – n.n.), ca fapte de comerț ce lealte contracte și obligațiuni ale unui comerciant, dacă nu sunt de natură civilă sau dacă contrariul nu rezultă din însuși actul”.

Prin urmare, pe lângă faptele de comerț obiective, a căror comercialitate era independentă de calitatea persoanei care le săvârșea, Codul comercial reglementa și faptele subiective, care dobândeau caracter comercial din calitatea de comerciant a persoanei care le săvârșea.

Faptele de comerț subiective reprezentau un reflex al activității desfășurate de comerciant, întrucât o persoană care săvârșea, în condițiile legii, anumite fapte de comerț obiective prevăzute de art. 3 dobânda automat calitatea de comerciant (art. 7). Apoi, în temeiul art. 4 din Cod, toate actele și operațiunile săvârșite de respectiva persoană erau considerate fapte de comerț subiective și, deci, supuse legii comerciale.

Reglementarea faptelor de comerț subiective a fost necesară pentru a cuprinde în sfera dreptului comercial toate actele și operațiunile săvârșite de un comerciant, în această calitate, inclusiv a actelor și operațiunilor care nu erau prevăzute în enumerarea de la art. 3, în acest fel asigurându-se o certitudine asupra naturii și regimului juridic al actelor și operațiunilor săvârșite de respectiva persoană, asigurându-se, astfel, atât protecția comerciantului, cât și a terților care intrau în raporturi juridice cu acesta.

De lege lata, dispozițiile noului Cod civil¹ se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil, fiind considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere. Așadar, legiuitorul român a schimbat sistemul de reglementare a dreptului comercial: sistemul autonomiei dreptului comercial a fost înlocuit cu sistemul unității dreptului privat.

Noul sistem de reglementare a dreptului comercial este fundamentat pe conceptele de „profesionist” și „întreprindere”, motiv pentru care pe bună dreptate în literatura de specialitate s-a afirmat că, deși dreptul

¹ Noul Cod civil, adoptat prin Legea nr. 287/2009 (publicată în M. Of. nr. 511 din 24 iulie 2009), a fost modificat prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (publicată în M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011) și rectificat în M. Of. nr. 427 din 17 iunie 2011 și în M. Of. nr. 489 din 8 iulie 2011, fiind, în cele din urmă, republicat în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011.

comercial continuă să existe, dispariția sa fiind de neacceptat, se impune o nouă abordare a instituțiilor sale¹.

În toate obligațiile civile respectarea termenului de plată (a scadenței obligației) are o valoare însemnată, însă, în materie comercială, acest element este mai important decât „forma” în care obligația respectivă a luat naștere. Dreptul comercial protejează cu precădere creditorul față de debitor, tocmai pentru a favoriza derularea rapidă a operațiunilor economice.

Primele manifestări ale comerțului au luat naștere concomitent cu apariția ideii de proprietate², când omul a conștientizat că anumite bunuri sunt ale sale și că acestea se delimitează de cele care aparțin altor persoane.

Inițial, comerțul a fost practicat sub forma schimbului (troc), doar pentru satisfacerea necesităților existențiale de zi cu zi ale oamenilor, însă, odată cu apariția banilor, trocul a fost înlocuit cu vânzarea-cumpărarea, comerțul devenind o profesie practică de un anumit grup specializat în această activitate, care nu mai urmărea realizarea propriilor trebuințe, ci satisfacerea nevoilor altora și obținerea de profit³.

Profitul fiind determinat de caracterul speculativ al comerțului, realizarea lui presupune un anumit risc, asumat de comercianți, fără ca prin aceasta activitatea comercială să se transforme într-un joc al hazardului, în care aleatoriul să domine. Totuși, este posibil ca un comerciant, în decursul activității desfășurate, ca o consecință a unor afaceri nereușite, să ajungă în situația de a nu mai putea face față datoriilor sale⁴.

Ca o consecință a crizei financiare globale, ale cărei efecte au ajuns și în țara noastră, legiuitorul român s-a văzut nevoit să actualizeze legislația în materie de insolvență, două momente fiind de remarcat, iar în curând va mai apărea unul: pe de o parte, în anul 2009, a fost adoptată Legea privind introducerea concordatului preventiv și (a)

¹ St.D. Cârpenaru, *Tratat de drept comercial român*, ed. a 4-a, actualizată, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 22.

² R.I. Motica, L. Bercea, *Drept comercial român*, Ed. Lumina Lex, București, 2005, p. 5.

³ S. Angheni, *Drept comercial*, Ed. Oscar Print, București, 1997, p. 7.

⁴ I. Schiau, *Regimul juridic al insolvenței comerciale*, Ed. All Beck, București, 2001, pp. V-VI.

mandatului ad-hoc¹, iar în anul 2013, Ordonanța de urgență a Guvernului privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale²; pe de altă parte, în ședința de Guvern din 1 octombrie 2014, executivul a avizat favorabil proiectul Legii privind insolvența persoanei fizice.

Într-adevăr, implicarea, voluntară sau involuntară, a oricărei persoane fizice sau juridice în realitatea cotidiană nu se poate face fără antamarea, chiar și numai teoretică, a situației financiare puse sub semnul incertitudinii³. De aceea, în opinia noastră, este foarte important ca orice debitor aflat în dificultate financiară⁴, în primul rând, să recunoască faptul că traversează o perioadă anevoioasă din punct de vedere economic, iar în al doilea rând, să apeleze la ajutorul creditorilor săi pentru a depăși dificultățile financiare prin care trece întreprinderea sa.

Secțiunea a 2-a

Evoluția istorică a reglementării falimentului

2.1. Din perioada antică și până în epoca modernă

Deși dreptul comercial își are izvoarele cunoscute în epoca medievală, totuși, începuturile reglementării falimentului se găsesc în dreptul roman într-o procedură creată și perfecționată de jurisconsulții romani sub denumirea de *venditio bonorum* – vinderea bunurilor datornicului⁵,

¹ Legea nr. 381/2009 a fost publicată în M. Of. nr. 870 din 14 decembrie 2009, suferind, ulterior, mai multe modificări, în prezent fiind abrogată prin art. 344 lit. b) din Legea nr. 85/2014; din titlul oficial al Legii abrogate lipsește prepoziția „a”, aceasta nefiind, de altfel, singura greșeală gramaticală.

² O.U.G. nr. 46/2013 a fost publicată în M. Of. nr. 299 din 24 mai 2013.

³ A. Buta, *Anularea actelor frauduloase în procedura insolvenței*, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 2.

⁴ În conformitate cu pct. 27 al art. 5 din Legea nr. 85/2014, „debitor în dificultate financiară este debitorul care, deși execută sau este capabil să execute obligațiile exigibile, are un grad de lichiditate pe termen scurt redus și/sau un grad de îndatorare pe termen lung ridicat, ce pot afecta îndeplinirea obligațiilor contractuale în raport cu resursele generate din activitatea operațională sau cu resursele atrase prin activitatea financiară” (s.n.).

⁵ Cu toate acestea, unii autori au constatat că în Antichitate legile evreilor reglementau o descărcare periodică de datorii a comercianților, ceea ce le permitea deschiderea de noi afaceri – a se vedea, în acest sens, I. Turcu, *Procedura falimentului între tradiție și inovație*, în RDC nr. 2/1995, pp. 26-52.